

Številka: 411-02-3/2021/13
Ljubljana, 12. 10. 2021

EPA 2156-VIII

Predlog

Državni svet Republike Slovenije je na 44. seji 13. 10. 2021, na podlagi druge alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13 in 75/16), sprejel naslednje

Mnenje

k Predlogu Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2022 in 2023 (ZIPRS2223) - nujni postopek

Državni svet je obravnaval Predlog Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2022 in 2023 (ZIPRS2223) (v nadaljevanju: predlog zakona), ki ga je po nujnem postopku v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada Republike Slovenije.

Državni svet predlog zakona **podpira**.

S predlogom zakona se predlaga uzakonitev rešitev, ki bodo omogočile tekoče in nemoteno izvrševanje proračunov države za leti 2022 in 2023, izvajanje nalog proračunskih uporabnikov in učinkovito porabo evropskih sredstev za projekte iz Načrta za okrevanje in odpornost.

Predlog zakona določa obseg zadolževanja in dovoljenih poroštev države ter obseg zadolžitve javnega sektorja na ravni države v posameznem letu. S predlogom zakona se urejajo tudi različna pooblastila, pomembna za zadolževanje vlade v okviru fiskalnega stabilizatorja, poraba in vračila namenskih sredstev EU, predplačila, financiranje ustanov, posebnosti v zvezi z upravljanjem in prodajo finančnega premoženja, povprečnina, priprava finančnih načrtov za neposredne uporabnike proračuna, politika zaposlovanja. S predlogom zakona se ohranjajo tudi določbe ZIPRS2122, ki se nanašajo na financiranje ukrepov za preprečevanje in omilitev nalezljive bolezni SARS-CoV-2. Predlog zakona določa tudi zneske za izplačilo letnega dodatka prejemnikom pokojnin v letu 2022. Upravičenci, ki prejemaajo pokojnino v znesku do 570 evrov, bodo prejeli letni dodatek v višini 450 evrov, pri čemer pa se državnim svetnikom zastavlja vprašanje pravilne in pravične določitve mejnega zneska za izplačilo najvišjega letnega dodatka. S predlaganim podaljšanjem ukrepa iz 10.a člena Zakona o interventnih ukrepih za pomoč gospodarstvu in turizmu pri omilitvi posledic epidemije COVID-19 se želi še naslednji dve leti

zagotavljati dodatno financiranje izvajanja javnih služb urejanja vodotokov iz sredstev Sklada za vode, s čimer bo moč hitreje odpraviti zaostanek na področju vzdrževanja vodotokov iz preteklih let. Na podlagi sklenjenega dogovora med reprezentativnimi združenji občin in Vlado se določa povprečnina za leto 2022 v višini 645 evrov in za leto 2023 v višini 647 evrov. Ob izraženem zadovoljstvu ob uresničevanju sklenjenega dogovora pa Državni svet sledeč predlogu reprezentativnih združenj občin dodatno predlaga, da se v povezavi z nesorazmernostjo zadolžitve iz naslova povratnih investicijskih sredstev po 21. členu Zakonu o financiranju občin (ZFO-1) 6. poglavje predloga zakona, ki je povezano s financiranjem občin, dopolni z novim 58. a členom, na podlagi katerega bi bile občine v naslednjih dveh letih upravičene do dodatnih sredstev za uravnoteženje razvitosti občin v višini 8 % skupne primerne porabe občin in ne 6 %, kot predvideva ZFO-1. Državni svet predlaga tudi, da bi ta proračunska sredstva občine lahko porabile tudi za vračilo dodeljenih povratnih sredstev, ki so jih prejela med leti 2016 in 2020.

Državni svet podpira predlog zakona, ki upošteva višino povprečnine za naslednji dve leti v višini, kot jo je Vlada dogovorila z reprezentativnimi združenji občin. Tovrsten dogovor z reprezentativnimi združenji občin kaže na spremenjen odnos aktualne Vlade do lokalne samouprave, ki se v duhu Evropske listine lokalne samouprave bistveno bolj zaveda pomena spoštovanja načela finančne avtonomije lokalne samouprave kot pretekle Vlade.

Vežano na pričakovanja občin o pravičnejši obravnavi velja opozoriti, da se v preteklih letih deleža sredstev iz državnega proračuna za sofinanciranje investicij ni zagotavljalo v skladu z Zakonom o financiranju občin (ZFO-1) v višini 6 % skupne primerne porabe, ampak je bil vseskozi nižji, določeno obdobje pa se je del sredstev zagotavljalo celo v obliki povratnih sredstev kot dodatno zadolževanje občin v proračunu države, kar je povzročilo še dodatno slabšanje finančne sposobnosti občin. Zato bi z zagotovitvijo večjega obsega proračunskih sredstev za uravnoteženje razvitosti občin v naslednjih dveh letih delno popravili krivico in občinam omogočili, da bi lažje pokrile pretekle obveznosti iz naslova dodeljenih sredstev za sofinanciranje investicijskih projektov v obliki zadolževanja v proračunu države. Šele lani, po nastopu aktualne Vlade, so občine prejele sredstva za uravnoteženje razvitosti (ki so se z ZFRO preoblikovala iz sredstev za sofinanciranje investicij) v zakonsko določenem obsegu ter zdaj do njih, zaradi poenostavitve administrativnih postopkov, lažje dostopajo. Dosedanje delo vladne ekipe - še posebej ministra za javno upravo - pri finančnem razbremenjevanju občin in odpravi birokratskih ovir kaže pozitivne rezultate, zato je upravičeno pričakovanje, da bo imela vlada tudi v prihodnje posluh za uvajanje učinkovitih in pravičnejših sistemskih rešitev financiranja lokalne samouprave.

Kot izhaja iz določil zakonskega predloga, se število zaposlenih v javnem sektorju s kadrovskimi načrti povečuje. Opozorjeno je bilo, da je v določenih delih javne uprave glede povečevanja števila zaposlenih potrebna velika pazljivost in da bi na podlagi predhodno opravljene analize veljalo določiti pravilno razmerje med zaposlenimi v gospodarstvu in javni upravi.

Predlagani zakon določa tudi ureditev, povezano z mehanizmom nacionalnega Načrta za okrevanje in odpornost, ki pa v premajhni meri zajema kmetijstvo kot tudi

gospodarstvo nasploh. Gre za podporo EU, ki je namenjena zagotavljanju finančne podpore za reforme in naložbe, ki naj bi ublažile gospodarski in socialni učinek pandemije SARS-CoV-2, povečala pa naj bi se tudi odpornost gospodarstva ter izboljšala pripravljenost na izzive, ki jih prinaša zeleni in digitalni prehod. Izpostavlja se tudi vprašanje, ali bo dejansko mogoče pripraviti in izvesti projekte v okviru nacionalnega Načrta za okrevanje in odpornost glede na veliko zasedenost izvajalskih kapacitet.

Državni svet predlaga, da se v letih 2022 in 2023 na enak način kot pokojnine uskladi tudi dodatek za pomoč in postrežbo ter zneski invalidnine. Predlagatelja zakona in ostale kvalificirane predlagatelje amandmajev poziva, da se v nadaljevanju zakonodajnega postopka pripravi ustrezen amandma, ki se ga bo lahko umestilo v proračunske dokumente ter predložilo v sprejem pristojnemu Odboru Državnega zbora za finance.

Državni svet meni, da je ob nedavnem rednem in izrednem usklajevanju pokojnin in drugih prejemkov iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter ob letošnji visoki rasti cen in življenjskih stroškov smiselno, da se uskladi tudi tiste prejemke iz ZPIZ-2, ki jih usklajevanje ni zajelo. Letni dodatek je v Predlogu zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2022 in 2023 urejen v 77. členu, medtem ko usklajevanje dodatka za pomoč in postrežbo ter zneska invalidnine ni predvideno. Državni svet tako predlaga, da se v letih 2022 in 2023 na enak način kot pokojnine uskladi tudi navedena prejemka.

Pokojnine in nekateri drugi prejemki iz ZPIZ-2, razen letnega dodatka in dodatka za pomoč in postrežbo, so se na podlagi 105., 106. in 107. člena ZPIZ-2 s 1. 1. 2020 uskladili za 3,2 odstotka. S 1. 12. 2020 pa so se pokojnine in drugi prejemki iz ZPIZ-2, razen letnega dodatka in dodatka za pomoč in postrežbo, na podlagi Zakona o ukrepih na področju plač in drugih stroškov dela v javnem sektorju za leti 2020 in 2021 ter izredni uskladitvi pokojnin izredno uskladili še za 2 odstotka. Uskladile so se tudi nekatere druge osnove, ki vplivajo na raven pokojnin, in sicer s 1. 1. 2020 za 3,2 odstotka in s 1. 12. 2020 za 2 odstotka. Ob tem so se dodatek za pomoč in postrežbo in zneski invalidnine za telesno okvaro nazadnje uskladili s 66.a členom Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2018 in 2019 s 1. 1. 2019, in sicer v višini 2,7 odstotka.

Prav tako Državni svet izraža vsebinsko podporo skupnemu predlogu Skupnosti občin Slovenije, Združenja občin Slovenije in Združenja mestnih občin Slovenije za dopolnitev predloga zakona z novim 58.a členom na način, da bi bile občine v prihodnjih dveh letih upravičene do višjega obsega sredstev za uravnoteženje razvitosti občin oz. v višini 8 % skupne primerne porabe občin. Ob zavedanju posebnosti postopka sprejemanja proračunskih dokumentov, ki zahtevajo upoštevanje pravil o uravnoteženosti proračunskih prejemkov in izdatkov, se predlaga, da Vlada oz. upravičeni predlagatelji amandmajev proučijo navedeni predlog reprezentativnih združenj občin in zagotovijo dodatna proračunska sredstva za uravnoteženje razvitosti občin v letih 2022 in 2023 ter na ta način pripomorejo k skladnejšemu regionalnemu razvoju.

* * *

Za poročevalko je bila določena državna svetnica mag. Marija Lah.

* * *

Predlog mnenja Državnega sveta je pripravljen na podlagi Poročila pristojne Komisije za gospodarstvo, obrt, turizem in finance, skupnega Poročila zainteresirane Komisije za lokalno samoupravo in regionalni razvoj ter Interesne skupine lokalnih interesov ter Poročila zainteresirane Komisije za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.